

Selvitys henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2008 ja 2009

13.12.2010

1 (24)

Tässä selvityksessä kerromme seuraavista aiheista:

■ Selvityksen keskeinen sisältö	1
■ Taustaa	2
■ Kohtuusperiaate	3
■ Henkivakuutusyhtiöiden ylijäämä ja sen käyttö	6
■ Lisäetujen jakamista koskevat tavoitteet ja niiden toteutuminen	13
■ Liitteet	22

1 Selvityksen keskeinen sisältö

Henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaate liittyy henkivakuutusyhtiön ylijäämän jakamiseen toisaalta asiakkaiden ja toisaalta asiakkaiden ja yhtiön omistajien kesken (ks. käsitteistä tarkemmin kohta 3). Periaate on vanha, mutta sen sisältöä tarkennettiin vakuutusyhtiölain kokonaisuudistuksen (521/2008) yhteydessä. Tuolloin Finanssivalvonnalle annettiin tehtäväksi tehdä vuosittain selvitys kohtuusperiaatteen toteutumisesta. Kohtuullisuutta ei kuitenkaan ole missään säännöksessä tarkasti määritelty. Tässä selvityksessä pyritään analysoimaan, miten kohtuusperiaate on toteutunut ja miten vakuutusyhtiöt ovat tulkinneet kohtuusperiaatetta.

Vakuutusyhtiöillä on nykyisen vakuutusyhtiölain mukaisesti lakimääräinen velvoite informoida lisäetujen tavoitteistaan ja tavoitteidensa toteutumisesta. Tavoitteistaan yhtiöt ovat kertoneet melko hyvin. Kuitenkin tavoitteiden toteutumisen kuvaamisessa joillakin yhtiöillä on puutteita. Jos tietoa on, se voi olla vaikeasti löydettävissä.

Vakuutusyhtiöt eivät ole käsitelleet ylijäämän jakoa asiakkaiden ja yhtiön omistajien kesken. Finanssivalvonta katsoo, että lisäetujen jakamista koskeviin tavoitteisiin liittyvät myös osingonjakoperiaatteet ja niistä tulisi informoida asiakasta. Tämän informaation tuottaminen yhtiötasolla on senkin takia tärkeää, että erityisesti vakuutusosakeyhtiöillä on mahdollisuus erilaisiin pääomastrategioihin ja pelkkä numeerinen tarkastelu ei anna oikeaa kuvaa yhtiön tavoitteista.

Henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteeseen liittyy myös jatkuvuusperiaate, mikä tarkoittaa, että yhtiön tulee pyrkiä turvaamaan lisäetujen tason jakaminen tulevaisuudessa. Huonoinakin vuosina tulee pyrkiä takaamaan lisäedut, mihin pitää varautua hyvinä vuosina. Samaa vaatimusta ei ole osakkeenomistajille jaettujen osinkojen ja takuupääoman koron osalta, mutta heidän osuuttaan rajoittavat vakuutuskeskustelulle varattavat tulevat lisäedut. Lisäetujen taso ei vaihtele yhtä voimakkaasti kuin yhtiön tulos.

Selvitysjakson ensimmäinen vuosi oli henkivakuutusyhtiöiden sijoitustoiminnan ja vakavaraisuuden kannalta heikko ja toinen hyvä. Havaintojemme mukaan ensimmäisen vuoden jaetut lisäedut olivat paremmat kuin toisen vuoden mutta silti täyttivät yhtiöiden julkaisemat lisäedunjakotavoitteet. Osinkoja yhtiöt eivät jakson aikana jakaneet. Sen sijaan juuri ennen selvitysjaksoa yhtiöt olivat jakaneet osinkoja. Toisin sanoen jatkuvuusperiaate nähdäksemme toteutui ja yhtiöt noudattivat vahvistamia lisäetujen jakoperiaatteita. Lisäksi yhtiöt olivat ottaneet huomioon kohtuullisuuden asiakkaidensa erilaisten vakuutusten kesken.

Suurin ongelma oli julkaistun informaation laatu. Finanssivalvonta kehottaakin henkivakuutusyhtiötä pyrkimään siihen, että kohtuusperiaateinformaatio kokonaisuudessaan olisi jatkossa alan parhaan käytännön mukaisella tasolla ja että alan paras käytäntö edelleen kehittyisi. Finanssivalvonta tulee antamaan jatkossa ohjeistusta ja keskustelemaan yhtiöiden kanssa informaation kehittämisestä. Merkittäviä

Selvitys henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2008 ja 2009

13.12.2010

2 (24)

puutteita oli mm. informaation löytymisessä ja kytkemisessä keskeiseksi osaksi tuoteinformaatiota. Jakotavoitteiden toteutumia ei välttämättä edes ollut kuvattu. Lisäksi jakotavoitteita ei ole aina esitetty konkreettisesti. Kuvausten havainnollisuuteen tulisi myös kiinnittää huomiota.

Finanssivalvonta kehottaa yhtiöitä kiinnittämään huomiota myös vanhojen tavoitedokumenttien säilyttämiseen, koska näilläkin on merkitystä arvioitaessa lisäetujen jaon kohtuullisuutta.

Lopuksi on syytä todeta, että sääntely-ympäristön muutoksilla on ollut ja tulee myös lähitulevaisuudessa olemaan merkittäviä vaikutuksia henkivakuutusyhtiöiden toimintaan ja sitä kautta välillisesti jossain määrin myös kohtuusperiaatteen soveltamiseen. Merkittävimpänä näistä muutoksista on Solvenssi II -direktiivin mukaisen uuden vakavaraisuus- ja valvontajärjestelmän käyttöönotto vuonna 2013.

Lisätietoja antaa johtava matemaatikko Jari Niittuinperä puhelin 010 831 5517.

2 Taustaa

Finanssivalvonta julkaisee nyt ensimmäistä kertaa selvityksen henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta. Vakuutusyhtiölain muutoksessa Finanssivalvonnalle asetettiin velvoite julkaista vuosittain, alkaen vuodesta 2009, vertailukelpoisia yhtiökohtaisia tietoja kohtuusperiaatteesta. Tämä selvitys perustuu sekä tilinpäätöksen mukaisiin että vakuutusyhtiöiden Finanssivalvonnalle erikseen toimittamiin tietoihin vuosilta 2008 ja 2009.

Kohtuusperiaatteesta säädetään vakuutusyhtiölaissa. Henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteella tarkoitetaan ylijäämän jakoon osallisten vakuutusten tuottaman ylijäämän kohtuullista jakoa toisaalta asiakkaiden ja toisaalta asiakkaiden ja yhtiön omistajien kesken.¹ Vakuutusyhtiölakia uusittaessa siihen lisättiin vaatimus, että vakuutusyhtiön on annettava aiempaa enemmän informaatiota kohtuusperiaatteen soveltamiskäytännöstään ja Finanssivalvonnan on julkistettava tietoja eri yhtiöiden tulkinnoista kohtuusperiaatteen soveltamisesta. Säännösten tarkoituksena on vakuutusyhtiöiden toiminnan läpinäkyvyyden ja kilpailun edistäminen ja sitä kautta asiakkaiden etu.

Tässä selvityksessä julkaistaan koko vakuutusalan tietojen lisäksi myös yhtiökohtaisia tietoja. Selvityksessä ovat mukana kaikki suomalaiset henkivakuutusyhtiöt (liite 2), lukuun ottamatta Henkivakuutusosakeyhtiö Retroa, joka ei myönnä henki- tai eläkevakuutuksia yksityishenkilöille tai yrityksille vaan harjoittaa jälleenvakuutustoimintaa ja hoitaa konkursiin menneistä Henkivakuutusosakeyhtiö Apollosta ja Kansasta siirrettyjen eläkkeiden maksamisen. Yksinkertaisuuden vuoksi selvityksessä käytetään vakuutusyhtiöiden virallisten nimien sijasta lyhyempiä nimiä.

Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi ei enää myy vakuutuksia vaan hoitaa olemassa olevaa vakuutuskantaansa, joten sen toimintalogiikka ja ylijäämänjakotavoitteet poikkeavat muista merkittävästi. Tämä näkyy myös tämän selvityksen vertailuissa.

Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva on erikoistunut ryhmähenkivakuutukseen. Lisäksi se hoitaa ennen vuotta 1997 otettuja riski- ja säästöhenkivakuutuksia. Säästövakuutukset

¹ Tässä selvityksessä käytetään termiä asiakas, kun tarkoitetaan joko vakuutuksenottajaa tai edunsaajaa.

Selvitys henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2008 ja 2009

13.12.2010

3 (24)

ovat oikeutettuja erityiseen vakuutuksen päätyttyä määrättyyn ylimääräiseen lisäetuun.

Försäkringsaktiebolaget Liv-Alandia on tehnyt Aktia Henkivakuutus Oy:n kanssa rinnakkaisvakuutus-sopimuksen ja Liv-Alandian lisäedut ovat samat kuin Aktian.

Finanssivalvonta kerää henkivakuutusyhtiöiltä vuosittain vakuutuksia koskevaa tilastoaineistoa, jota on käytetty selvityksessä kohtuusperiaatteen toteutumisesta. Lisäksi selvityksessä vertaillaan yhtiöiden internetssivuillaan julkaisemia lisäetujen jakamista koskevia tavoitteita sekä selvityksiä lisäetujen jakamista koskevien tavoitteiden toteutumisesta. Tämän selvityksen tiedot on haettu vakuutusyhtiöiden internetsivuilta 27.5.2010, lukuun ottamatta Liv-Alandiaa, jonka tietoja ei internetsivujen päivityksen takia ollut saatavissa kyseiselle päivälle ja jonka tiedot on saatu myöhemmin.

Lisätietoa henkivakuutuksesta, henkivakuutustuotteista ja henkivakuutusta koskevasta lainsäädännöstä löytyy liitteessä 1 olevan lähdeluettelon sisältämästä aineistosta.

3 Kohtuusperiaate

3.1 Yleistä

Kohtuusperiaatteen toteutumiseen liittyy keskeisesti kolme käsitettä:

- turvaavuusperiaate
- kohtuusperiaate
- jatkuvuusperiaate

Turvaavuusperiaatteen mukaisesti henkivakuutukset tulee hinnoitella turvaavasti siten, että vakuutuksen vakuutusmaksut ja sijoitustuotot riittävät odotettavissa oleviin sitoumuksiin. Näin syntyy ylijäämää, jonka jakamisen yleisistä periaatteista määrätään kohtuusperiaatteella. Koska henkivakuutusyhtiön tulos vaihtelee vuosittain eikä joinakin vuosina ylijäämää edes muodostu, jatkuvuusperiaatteen mukaisesti lisäetujen määrää tulee tasoittaa yli vuosien.

Seuraavassa selvitetään kutakin periaatetta lyhyesti tarkemmin.

3.2 Turvaavuusperiaate

Vakuutusyhtiölain 13 luvun 1 §:n 2 momentissa säädetään: "Henkivakuutusten vakuutusmaksun laskuperusteita laadittaessa on huolehdittava vakuutettujen etujen turvaamisesta siten, että vakuutusyhtiö selviytyy kaikista vakuutusten sille aiheuttamista sitoumuksista joutumatta käyttämään muita varoja kuin näiden vakuutusten vakuutusmaksuja ja niiden sijoittamisesta saatavia tuottoja tavalla, joka saattaisi vaarantaa ... vakavaraisuusvaatimusten täyttymistä".

Laskuperusteiden turvaavuusperiaatteeseen siis liittyy ajatus, että vakuutusmaksut määritetään turvaavasti. Maksuihin sisältyvän varmuuslisän takia laskuperusteet tuottavat todennäköisesti keskimäärin ylijäämää. Tätä ylijäämää palautetaan takaisin asiakkaille lisäetuina niissä vakuutuksissa, joissa asiakkailta on oikeus vakuutusten mahdollisesti tuottamaan ylijäämään.

Lisäksi vakuutusyhtiölain 9 luvun 1 §:n 2 momentissa todetaan: "Vakuutusyhtiöllä on oltava turvaavat laskuperusteet vastuuvelan määräämiseksi. Vastuuvelan on aina oltava riittävä siten, että vakuutusyhtiö kohtuudella arvioiden selviytyy vakuutussopimuksista aiheutuvista velvoitteistaan."

Selvitys henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2008 ja 2009

13.12.2010

4 (24)

Vastuuvelan turvaavuusperiaatteen mukaisesti ylijäämää syntyy todennäköisesti koko sopimuksen ajan.

3.3 Kohtuusperiaate

Vakuutusyhtiölain 13 luvun 2 §:n 1 momentin 1 lauseessa todetaan: "Päätettäessä lisäetujen antamisesta vakuutuslille, joille on vakuutussopimuksessa annettu oikeus vakuutusten tuottaman ylijäämän perusteella mahdollisesti annettaviin lisäetuihin, on kohtuullisessa määrin otettava huomioon sekä näille vakuutuslille annettavien lisäetujen kokonaismäärän että niiden jakautumisen osalta näiden vakuutusten tuottaman ylijäämän määrä ja muodostumistapa."

Kohtuusperiaate koskee siis sellaisia vakuutuslita, joiden osalta vakuutussopimuksessa on sovittu oikeudesta ylijäämään. Oikeus ylijäämään on tavallisesti todettu vakuutuksen ehdoissa. Esimerkiksi sijoitussidonnaisiin vakuutuslitiin ei tyypillisesti kuulu oikeutta ylijäämään.

Ylijäämä jaetaan antamalla lisäetuja: Vakuutusten turvia voidaan korottaa tai maksuja alentaa. Vakuutussäästöjä voidaan myös kartuttaa asiakashyvityksin tai lisäkoroin, mikä useimmiten tarkoittaa myös riskiturvan korottumista.

Myöhemmin ylijäämää selvittäessä on eritelty ehdottomat ja ehdolliset asiakashyvitykset. Ehdolliset asiakashyvitykset voidaan jättää maksamatta esimerkiksi vakuutusyhtiön vakavaraisuuden ollessa uhattuna tai asiakkaan ostaessa vakuutuksen takaisin. Ehdolliset asiakashyvitykset voidaan myös myöhemmin muuttaa ehdottomiksi.

Kuten todettiin, kohtuutta on arvioitava toisaalta asiakkaiden ja toisaalta asiakkaiden ja yhtiön omistajien kesken.

Esimerkiksi vakuutuksen suuruus ja laskuperustekorko vaikuttavat ylijäämän määrään, joten ne voivat vaikuttaa myös lisäetujen määrään. Lisäetujen määrään voi vaikuttaa myös ylijäämän muodostumistapa, kuten sopimuksen pituus ja mahdollisuus ostaa vakuutus takaisin. Eläkevakuutuksissa vakuutuksen takaisinostoa on rajoitettu.

Vertailtaessa eri laskuperustekorkoisia vakuutuslita kokonaistuotoissa ei välttämättä ole suuria eroja, koska korkeamman laskuperustekorron sisältämät vakuutuslita saavat useimmiten pienempiä asiakashyvityksiä. Vakuutuksissa, joissa on korkeampi laskuperustekorko kuin muissa, vakuutusyhtiöllä on vastuuvellassa suurempi korko-

riski, millä eräät yhtiöt perustelevat, että näillä vakuutuslilla on asiakkaalle jopa alhaisempi kokonaistuotto.

Samoin vakuutusyhtiön hallituksen tulee määritellä lisäetujen jakamisen tavoitteet. Vakuutusyhtiölain 13 luvun 2 §:n 3 momentissa todetaan: "Vakuutusyhtiöllä on oltava hallituksen hyväksymät kirjalliset lisäetujen jakamista koskevat tavoitteet, jotka vakuutusyhtiön on julkaistava internet-verkkosivuillaan ja tilinpäätöksessään."

Säännöksen tarkoituksena on vakuutusyhtiöiden toiminnan läpinäkyvyyden ja kilpailun edistäminen. Vakuutusyhtiölain perustelujen mukaan vakuutuksenottajien lisäksi sijoittajilla ja vakuutusyhtiöiden omistajilla tulee olla selkeä ja oikea kuva vakuutusten tuottaman ylijäämän jakautumisesta eri intressiryhmien välillä.

Läpinäkyvyyttä korostaa vielä vakuutusyhtiölain 13 luvun 2 §:n 3 momentin toinen lause: "Vakuutusyhtiön on vuosittain julkaistava internet-verkkosivuillaan ja tilinpäätöksessään selvitys siitä, kuinka tavoitteet ovat toteutuneet ja perustelut sille, jos tavoitteita ei ole saavutettu."

3.4 Jatkuvusperiaate

Turvaavuusperiaatteesta huolimatta vakuutusyhtiön tulos voi olla myös alijäämäinen; vakuutusyhtiön riskiliikkeen tulos vaihtelee vuodesta toiseen ja sijoitustoiminta on syklistä.

Jatkuvusperiaate mainitaan vakuutusyhtiölain 13 luvun 2 §:n 1 momentin 2 lauseessa: "Lisäedut eivät saa vaarantaa yhtiön ... vakavaraisuusvaatimusten täyttymistä tai lisäetujen tason jatkuvuutta."

Periaatteen mukaisesti hyvinä vuosina ei saa jakaa liikaa lisäetuja, jotta niitä voidaan jakaa huonoinakin vuosina. Toisaalta näin jakamatta jääneitä lisäetuja ei saa myöskään jakaa osinkoina.

Jatkuvusperiaate on tärkeä asiakkaalle. Asiakkaalle vakuutuksen myynnin yhteydessä annetaan kuva vakuutuksen tuotosta. Kyse on tuon lupauksen toteutumisesta.

Vakavaraisuusvaatimuksen täytyminen on vakuutusyhtiön kannalta kuitenkin ensisijainen. Milloinkaan lisäetujen jakamisella ei saa vaarantaa vakavaraisuusvaatimuksen täyttymistä. On myös asiakkaan kannalta tärkeää, että vakuutusyhtiö pystyy jatkamaan toimintaansa ja maksamaan lupaamansa edut.

Selvitys henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2008 ja 2009

13.12.2010

5 (24)

3.5 Lisäetuun oikeutetut vakuutukset ja tämän selvityksen laajuus

Kuten edellä todettiin, oikeudesta ylijäämään tulee erikseen sopia vakuutus sopimuksessa.

Sijoitussidonnaiset vakuutukset eivät useimmiten ole ylijäämän jakoon osallisia, joten niitä ei esitetä erikseen. Sijoitussidonnaiset vakuutukset ovat kuitenkin mukana kohdan 4.3 mukaisessa koko yhtiön ylijäämän analyysissä.

Luvuissa on mukana myös muita tämän selvityksen ulkopuolelle jääviä vakuutuslajeja, kuten lähinnä kapitalisaatio sopimukset sekä puhtaat ryhmähenkivakuutukset. Eräissä tapauksissa yhtiöt antavat lisäetuja korottamalla vakuutussummia tai laskemalla maksuja.

Samoin tuleva jälleenvakuutus on mukana koko yhtiön luvuissa.

3.6 Ylijäämän muodostuminen

Henkivakuutusyhtiön ylijäämä muodostuu kolmesta osasta:

- riskiylijäämästä
- kustannusyli jäämästä
- korkoylijäämästä

Sama jako näkyy myös vakuutusmaksuissa, jotka sisältävät riski-, kustannus- ja korko-osat: laskuperusteen riskiperusteosassa kuvataan vakuutusriski, kuten kuolevuus ja työkyvyttömyys, kustannusosassa vakuutusmaksuihin ja säästöihin liittyvät kustannukset ja korkoperusteosassa laskuperustekorot.

Henkivakuutusyhtiön vuosittainen tulos muodostuu korko-, riski- ja kustannusliikkeen summana. Näissä komponenteissa on vuosittain havaittavissa merkittävää satunnaista heilahtelua. Jos sijoitustoiminnan tuotto ylittää laskuperustekorollisille vakuutuksille luvutun kiinteän laskuperustekoron ja mahdollisesti vuosittain vahvistettavan asiakashyvityksen, syntyy korkoylijäämää. Jos vakuutuksista aiheutuneet riskikorvaukset alittavat vakuutuksista perityt riskiveloitukset, syntyy riskiylijäämää. Jos yhtiön liikekulut ovat pienemmät kuin vakuutuksista perityt kuormitukset, syntyy kustannusyli jäämää. Sijoitussidonnaisissa vakuutuksissa mahdollisia ovat vain riski- ja kustannusyli jäämä.

Toisaalta on mahdollista, että vakuutukset tuottavat myös alijäämää. Vaikka vakuutusmaksu on asetettu myyntihetkellä turvaavaksi, ylijäämää ei välttämättä silti synny. Vakuutusten tuottaessa jatkuvasti alijäämää, vakuutusyhtiö voi muuttaa vakuutusmaksun laskuperusteita uusien vakuutusten osalta. Voimassa olevien vakuutusten osalta vakuutusmaksun laskuperusteiden muuttaminen on mahdollista vain tietyissä vakuutus sopimuslain mukaisissa tilanteissa. Vaihtoehtoksi jää vakuutusyhtiölle kasvattaa alijäämää tuottavien vakuutusten vastuuvelkaa.

Oman pääoman sijoitustuotot otetaan huomioon joko pelkästään korkoliikkeen tuloksessa tai sitten lasketaan korkoliikkeen tulos toisaalta ilman oman pääoman tuottoja ja toisaalta oman pääoman tuottojen kanssa. Tässä selvityksessä käytetään jälkimmäistä analysointitapaa.

Finanssivalvonta kerää vuosittain tietoa ylijäämän muodostuksesta. Vuosien 2008 ja 2009 yhteenveto esitetään myöhemmin tässä selvityksessä. Tarkemmin termit on määritelty Finanssivalvonnan määräys- ja ohjelmakokoelman liitteissä raportin 25 täyttöohjeissa.

3.7 Ylijäämän käyttö

Kohtuusperiaate koskee nimenomaan ylijäämän käyttöä. Yhtiön tuottaessa voittoa osakeyhtiössä ylijäämä jaetaan lisäetuina asiakkaille tai varataan tuleviin lisäetuihin, osinkoina osakkeenomistajille ja osa menee veroihin. Keskinäisessä yhtiössä osinkojen sijasta maksetaan takuupääoman korko takuupääoman omistajille. Lisäksi yleensä osa voitosta jätetään vahvistamaan yhtiön vakavaraisuutta. Tässä selvityksessä puhuttaessa osingoista tarkoitetaan myös takuupääoman korkoa.

Vakuutustoimintaan liittyvän ylijäämän käyttö on jaettu myönnettyihin ehdottomiin ja ehdollisiin lisäetuihin ja asiakashyvityksiin, vastuuvalkamuutoksiin ja tasoitusvastuun muutokseen sekä muuhun käyttöön.

Finanssivalvonta kerää vuosittain tietoa myös ylijäämän käytöstä. Vuosien 2008 ja 2009 yhteenveto esitetään myöhemmin tässä selvityksessä. Termit on määritelty Finanssivalvonnan määräys- ja ohjelmakokoelman liitteissä raportin 25 täyttöohjeissa.

Jotta vakuutusyhtiö voisi kohdella asiakkaita keskenään oikeudenmukaisesti sen mukaan, mitkä vakuutukset tuottavat yli- tai alijäämää, vakuutusyhtiön on kohtuusperiaatetta

Selvitys henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2008 ja 2009

13.12.2010

6 (24)

soveltaessaan luokiteltava vakuutus sopimukset. Esimerkiksi vakuutukset, joissa on 4,5 %:n laskuperustekorko, eivät useimmiten saa samanlaisia asiakashyvityksiä kuin vakuutukset, joissa on 2,5 %:n laskuperustekorko. Vakuutusten kokonaistuotossa ei välttämättä ole suuria eroja. Toki 4,5 %:n laskuperustekorkoiselle vakuutukselle on taattu 4,5 %:n tuotto.

Muitakin luokittelutekijöitä on käytössä. Esimerkiksi eläkevakuutusten, joissa ei ole takaisinostomahdollisuutta, lisäedut ovat usein suuremmat kuin lyhyempien säästövakuutusten lisäedut.

Ylijäämän oikeudenmukainen allokointi sekä asiakkaiden kesken että asiakkaiden ja vakuutusyhtiön omistajien kesken voi olla haastava tehtävä.

Vakuutuksissa, joissa on korkeampi laskuperustekorko kuin muissa, vakuutusyhtiöllä on vastuuvälissä suurempi kororiski. Rahoitusteoriassa on yleisesti oletettu, että tuotto ja riski kulkevat käsi kädessä: mitä turvallisempi sijoituskohte on, sitä pienempi tuotto-odotus sijoittajalla on, ja päinvastoin. Koska korkeaan perustekorkoon liittyy vakuutusyhtiön kannalta korkeampi riski, eräät yhtiöt ovat jopa perustelleet, että näillä vakuutuksilla tulisi olla alhaisempi kokonaistuotto.

Vakuutusosakeyhtiöillä voi olla myös erilaisia pääomitusstrategioita, joissa pyritään optimoimaan pääoman tehokasta käyttöä. Niistä tulisi selkeästi informoida asiakkaita.

4 Henkivakuutusyhtiöiden ylijäämä ja sen käyttö

4.1 Johdanto

Henkivakuutusyhtiön sijoitustoiminnan tuloksellisuus ja yhtiön vakavaraisuusasema ovat keskeisiä tekijöitä lisäetujen tasoa määrättäessä. Seuraavassa on yleiskatsaus näihin tekijöihin vuosina 2008 ja 2009 koko vakuutussektorin sekä kohtuusperiaatteen kannalta, ja lopuksi esitetään yhteenvedon liitteen taulukoista, joissa on eritelty vakuutusyhtiön toiminnan ylijäämä ja sen käyttö koko yhtiön osalta.

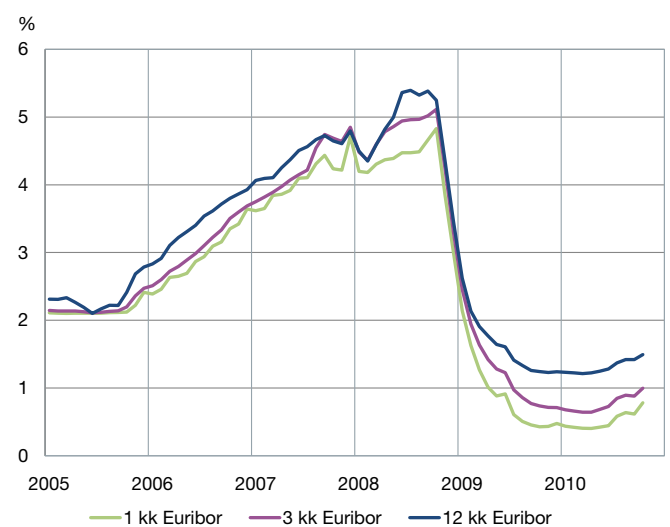
4.2 Henkivakuutusyhtiöiden toimintaympäristö

Sijoitusmarkkinoiden kehitys vaikuttaa ratkaisevasti henkivakuutusyhtiöiden taloudelliseen tulokseen ja vakavaraisuuteen.

Yhdysvaltojen asuntoluottomarkkinoilta vuonna 2007 alkanut finanssikriisi vaikutti merkittävästi vakuutusyhtiöiden sijoitustuottoihin vuonna 2008. Kriisi vaikutti negatiivisesti kaikkiin vakuutusyhtiöihin, mutta yhtiöiden sijoitusstrategioiden erojen takia yhtiöiden välillä oli kuitenkin eroja.

Vuonna 2008 finanssikriisin seurauksena euriborkorot laskivat merkittävästi, kuten kuviosta 4.1 on nähtävissä.

Kuvio 4.1.
1, 3 ja 12 kuukauden euriborkorot

Lähde: Reuters.

Selvitys henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2008 ja 2009

13.12.2010

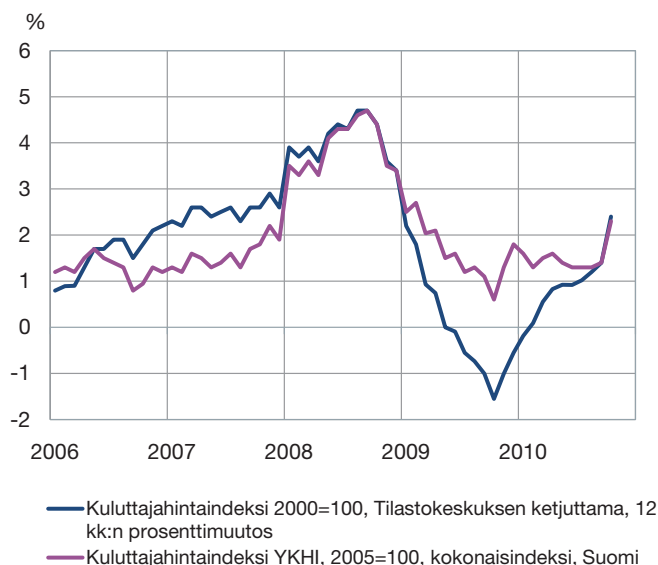
Samoin esimerkiksi Suomen valtion 5 ja 10 vuoden valtion obligaatioiden korot ovat laskeneet vuoden 2008 syksystä lähtien, kuten kuviosta 4.2 on nähtävissä.

Samaan aikaan vakuutusyhtiöillä oli laskuperustekorkoisia vakuutuksia, joissa perustekorko oli jopa 3,5–4,5 %. Näin ollen henkivakuutusosakeyhtiöille oli haasteellista saada perustekorkoisille vakuutuksille riittävää tuottoa ja useiden vakuutusyhtiöiden korkoliike oli negatiivinen. Laskuperustekorko määrittelee sijoitettujen varojen vähimmäistuottovaatimuksen, joten matala korkotasoa asettaa henkivakuutusyhtiöille merkittävän haasteen.

Asiakkaiden kannalta tilanne oli hyvä, koska samaan aikaan kuluttajahintojen muutokset olivat maltillisia, kuten kuviosta 4.3 on nähtävissä.

Yhtiöiden korkoylijäämään vaikuttavat mm. sijoitusten allokaatio sekä asiakkaille annettujen tuottotakuiden suojaus. Kuviossa 4.4 on kuvattu yhtiöiden sijoitusjakauma vuoden 2009 lopussa.

Kuvio 4.3.
Kuluttajahintaindeksien muutokset

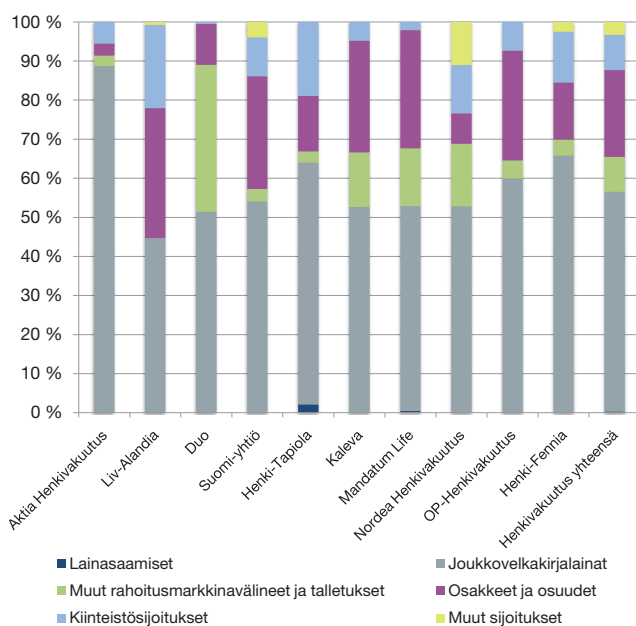
Lähde: Tilastokeskus.

Kuvio 4.2.
Suomen valtion 5 ja 10 vuoden obligaatioiden korot

Lähde: Reuters.

Kuvio 4.4.
Sijoitusjakauma 31.12.2009 (käyvin arvoin)

Lähde: Finanssivalvonta.

Selvitys henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2008 ja 2009

13.12.2010

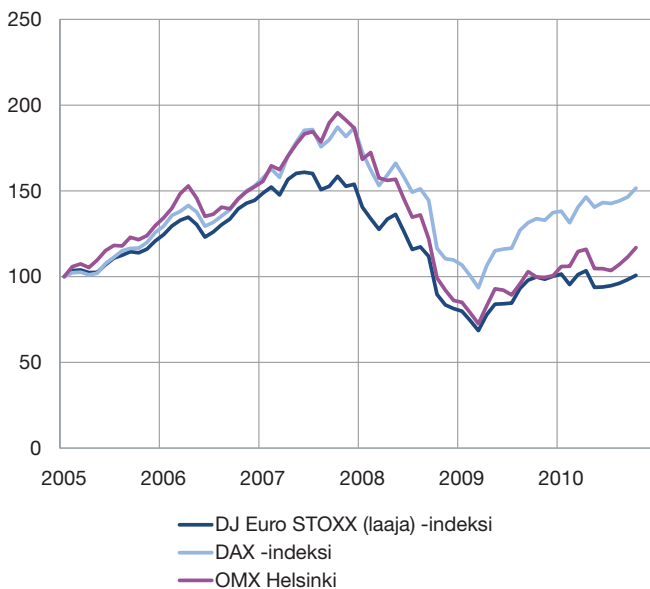
8 (24)

Yhtiöiden sijoitusjakaumat vaihtelevat siis merkittävästi. Yhtiöiden sijoitusstrategiaan vaikuttavat mm. yhtiöiden riskintotahalukkuus ja jatkossa yhä enemmän solvenssi II:n vakavaraisuuskehikon mukaisesti sijoituksiin kohdistuvat riskit ja pääomavaatimukset. Toisaalta sijoitusjakauma vaikuttaa asiakkaiden saamaan tuottoon.

Vuonna 2008 finanssikriisi vaikutti vielä koko sijoitusmarkkinoihin, mutta vuonna 2009 osakemarkkinat elpyivät, kuten on nähtävissä kuviosta 4.5. Vuosi 2009 oli kokonaisuutena vakuutusyhtiöiden sijoitustoiminnalle hyvin suotuisa, vaikka alkuvuonna tilanne näytti vielä erittäin heikolta.

Kuvio 4.5.
Euroalueen osakeindeksit

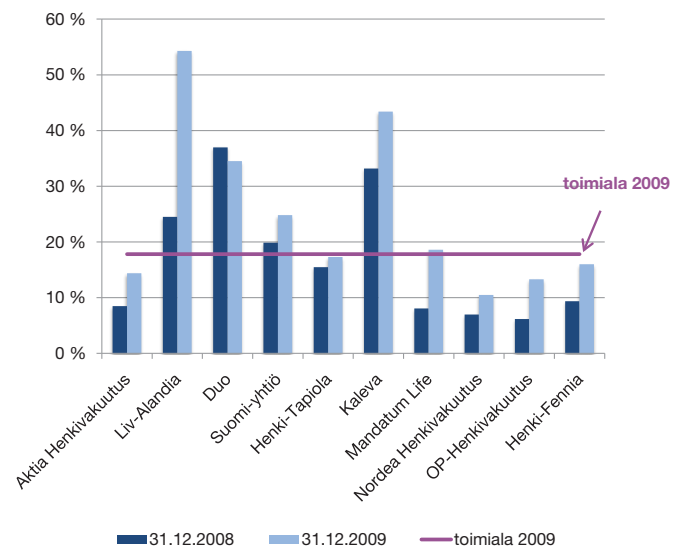
Jakson alku = 100

Lähteet: Bloomberg ja NASDAQ OMX Helsinki.

Kuten kuviosta 4.6 käy ilmi, vuoden 2008 lopussa henkivakuutusyhtiöiden vakavaraisuus oli vain tyydyttävällä tasolla, vaikka useiden henkivakuutusyhtiöiden pääomia vahvistettiin vuoden aikana. Vuonna 2009 sijoitusten arvojen suotuisa kehitys sen sijaan nosti henkivakuutusyhtiöiden vakavaraisuuden hyvälle tasolle. Selvityksen tarkastelujaksolle osui siis sekä erittäin heikko että erittäin hyvä vuosi sijoitustoiminnan ja vakavaraisuuden näkökulmasta.

Kuvio 4.6.
Vakavaraisuuspääoma prosentteina vastuvelasta (vakavaraisuusaste)

Lähde: Finanssivalvonta.

Nykyisessä vakavaraisuuskehikossa sijoitusjakaumalla ei ole niin suurta merkitystä kuin solvenssi II:n mukaisessa vakavaraisuuskehikossa. Näin ollen kuviosta 4.6 on nähtävissä myös yhtiöiden erilaiset pääomastrategiat. Konsernin tytäryhtiöissä pidetään tyypillisesti vähemmän pääomia kuin itse emoyhtiössä mutta samalla emoyhtiö on varautunut tarvittaessa pääomittamaan tytäryhtiöitä.

Vakuutusyhtiölain kohtuusperiaate asettaa vaatimuksia henkivakuutusyhtiöille. Kohtuusperiaatteen mukaan asiakkaalla on oikeus kohtuulliseen määrään vakuutusten tuottamasta ylijäämästä.

Kuten kuviosta 4.7 näkyy, vuonna 2008 lähes kaikkien henkivakuutusyhtiöiden sijoitustoiminnan nettotuotot käyvin arvoihin olivat negatiivisia. Negatiivisten sijoitustoiminnan tuottojen takia suurimmalle osalle henkivakuutusyhtiöistä ei muodostunut vuodelta 2008 sellaista ylijäämään oikeutettujen vakuutusten tuottamaa ylijäämää, josta kohtuullinen osa täytyisi kohtuusperiaatteen mukaan palauttaa ylijäämään oikeutetuille vakuutusosille. Kuitenkin osa kohtuusperiaatetta on lisätujen tason jatkuvuusvaatimus, minkä takia henkivakuutusyhtiöt pyrkivät antamaan ylijäämään oikeutetuille vakuutusosille lisätuja. Vuonna 2008 henkivakuutusyhtiöt

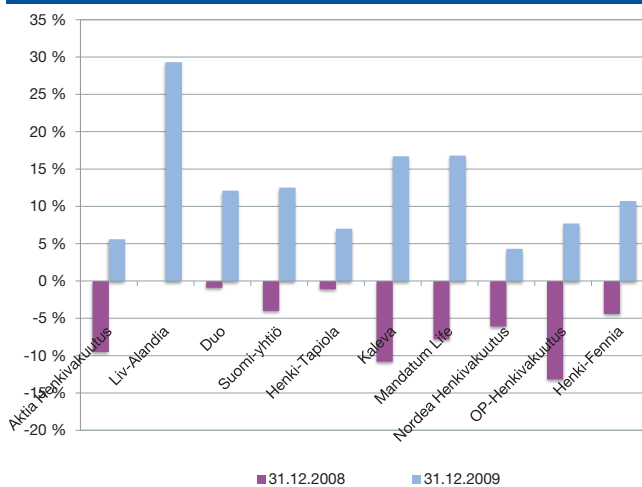
Selvitys henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2008 ja 2009

13.12.2010

9 (24)

rahoittivat lisäedut lähinnä purkamalla aiempina vuosina kartutettuja vastuuvelan puskureita – tulevien lisäetujen vastuuta tai vastuuvelan rahastokorkotäydennyksiä. Lisäksi lisäetujen rahoitukseen on käytetty omaa pääomaa.

Kuvio 4.7.
Sijoitustoiminnan nettotuottoprosentti käyvin arvoihin sitoutuneelle pääomalle

Lähde: Finanssivalvonta.

Vuosi 2009 oli sekä sijoitustoiminnan tuottojen että vaka-
varaisuuden kannalta henkivakuutusyhtiöille hyvä, joten se
mahdollisesti normaalit asiakashyvitykset.

4.3 Yhtiökohtaiset analyysit

Seuraavassa esitetään tilastoja, jotka perustuvat vuosien
2008 ja 2009 tilinpäätöstietoihin. Siinä on esitetty toisaalta
ylijäämän lähteet ja toisaalta ylijäämän käyttö.

Selvitys koskee olemassa olevaa vakuutuskantaa. Uusia
vakuutuksia ei välttämättä myönnetä samoin ehdoin kuin
olemassa olevaan vakuutuskantaan kuuluvia vakuutussopi-
muksia on myönnetty. Lisäksi yksittäinen vakuutussopimus
voi poiketa summatason luvuista, joita selvityksessä on
esitetty.

Vertailukelpoisuutta rajoittavat myös mahdolliset poikkeuk-
sellisen suuret kertaluonteiset vakuutusmaksut, joita syntyy
esimerkiksi siirrettäessä eläkesäätiöiden vastuuta henkiva-
kuutusyhtiöihin.

Tilastoaineisto on selvityksen tausta-aineistoa, ja se pohjau-
tuu tilinpäätöslukuihin sekä Finanssivalvonnalle toimitettuihin
raportteihin. Tilastoaineisto koskee yhtiötä summatasolla,
joten siinä on mukana myös niiden vakuutuslajien vakuu-
tustekninen tulos, jotka eivät ole oikeutettuja lisäetuihin.
Joillakin yhtiöillä vakuutuskannan rakenne on sellainen, että
merkittävä osa riski- tai liikekustannusylijämmästä muodos-
tuu tällaisista vakuutuksista (vrt. taulukon 4.3 rivi "Osuus
tilinpäätöksen vastuuvelasta"). Lisäksi yhtiöillä on erilaisia
puskureita ja niiden kartuttamista ja purkamista koskevia
käytäntöjä, jotka vaikeuttavat tulosten tulkintaa ja vertailua.

On myös muistettava, että säästö- ja eläkevakuutukset ovat
pitkän aikavälin sijoituskohteita. Näin ollen tässä selvityksessä
käytettävissä oleva vuosien 2008 ja 2009 tilastoaineisto on
liian lyhyt ja heterogeeninen kovin luotettavien johtopäätös-
ten tekemiseksi.

Selvitys henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2008 ja 2009

13.12.2010

10 (24)

Vuosien 2008 ja 2009 tilastoaineistosta on koottu seuraavat yhtiökohtaiset taulukot 4.1. ja 4.2.

Taulukko 4.1
Vuoden 2008 ylijäämä ja sen käyttö

Muokattu tuloslaskelma (1.000 euro) 2008	Aktia Henki- vakuutus	Liv-Alandia	Duo	Suomi- yhtiö *	Henki- Tapiola **	Kaleva *	Mandatum Life	Nordea Henki- vakuutus	OP-Henki- vakuutus	Henki- Fennia	Yhteensä
Vakuutustekninen laskelma											
Vakuustoitointiaan liittyvä ylijäämä											
Korkoylijäämä	-12 032	-3 115	-890	-43 005	3 232	-74 627	-188 025	-306 350	-486 985	-30 643	-1 139 209
Riskilylijäämä	1 725	336	529	11 149	7 760	2 096	13 087	17 420	13 228	3 772	78 861
Liikustannusyliijäämä	129	-113	-2 937	0	-6 144	5 259	10 192	36 918	34 120	1 049	72 329
Muu ylijäämä	41	0	44	7 794	6 088	88	3 059	2 429	0	312	25 943
Yhteensä	-10 137	-2 892	-3 254	-24 062	10 936	-67 184	-161 687	-249 584	-439 637	-25 511	-962 075
Vakuustoitointiaan liittyvän ylijäämän käyttö											
Myönnetetyt ehdottomat lisäedut ja asiakashyvytykset	-1 005	-68	-392	-18 368	0	-29	-3 210	-133 079	-17 011	-244	-173 406
Myönnetetyt ehdolliset lisäedut ja asiakashyvytykset	0	0	0	0	-9 672	-46 216	-24 655	-783	-5 217	-4 448	-100 664
Vastuuvaihtamukset (ilman tasoitusvastuuta)	20 949	0	0	8 880	11 325	107 189	1 641	135 000	30 099	6 586	332 995
Tasotusvastuun muutos	-269	-143	-293	-393	-7 355	-3 079	-4 067	-3 158	-1 694	-686	-28 493
Muu käyttö	-101	70	-51	-20	-9 582	-179	-1 921	-126	-3 567	-615	-25 674
Yhteensä	19 574	-141	-736	-9 901	-15 285	57 686	-32 211	-2 146	2 610	593	4 757
Vakuustoitoinnin ylijäämän ja sen käytön erotus	9 437	-3 033	-3 990	-33 963	-4 349	-9 498	-193 898	-251 730	-437 026	-24 918	-957 318
Muita vakuutustekniseen tulokseen kuuluvia eriä											
Omalle pääomalle kohdistettu osuus sijoitustoim. nettotuotosta	740	-327	-208	-3 310	5 228	-6 444	-37 019	-13 433	-13 893	-1 538	-64 975
Muut erät	-4	12	-1 682	0	2 677	0	-209	2 570	-3 856	0	2 186
Vakuutustekninen tulos	10 173	-3 348	-5 880	-37 273	3 556	-15 942	-231 127	-262 593	-454 775	-26 455	-1 020 107
Verot	-2 181	4	0	-595	-6 312	73	62 535	-18	75 972	134	123 299
Muut erät	0	234	-4	-3 270	2 758	297	5 915	0	0	0	8 687
Tilikauden voitto	7 992	-3 110	-5 884	-41 138	2	-15 572	-162 677	-262 611	-378 803	-26 322	-888 121

* Keskinäinen vakuutusyhtiö.

** Keskinäinen yhtiö, lukiin lisätyt Yritysten Henki-Tapiolan luvut

Lähde: Finanssivalvonta.

Taulukko 4.2
Vuoden 2009 ylijäämä ja sen käyttö

Muokattu tuloslaskelma (1.000 euro) 2009	Aktia Henki- vakuutus	Liv-Alandia	Duo	Suomi- yhtiö *	Henki- Tapiola *	Kaleva *	Mandatum Life	Nordea Henki- vakuutus	OP-Henki- vakuutus	Henki- Fennia	Yhteensä
Vakuutustekninen laskelma											
Vakuustoitointiaan liittyvä ylijäämä											
Korkoylijäämä	-12 531	1 299	2 091	339 649	36 741	70 688	367 123	88 175	17 666	11 039	921 940
Riskilylijäämä	3 071	414	1 053	14 210	6 264	4 500	17 666	18 853	19 755	5 391	91 178
Liikustannusyliijäämä	-93	-7	-3 066	0	-8 418	5 449	6 110	33 593	25 595	173	59 335
Muu ylijäämä	0	0	0	2 257	4 611	175	4 498	0	0	0	11 541
Yhteensä	-9 553	1 706	78	356 116	39 198	80 812	395 397	140 621	63 016	16 603	1 083 993
Vakuustoitointiaan liittyvän ylijäämän käyttö											
Myönnetetyt ehdottomat lisäedut ja asiakashyvytykset	-1 037	-60	-536	-160 970	0	-3 427	-2 304	-98 051	-4 164	-250	-270 799
Myönnetetyt ehdolliset lisäedut ja asiakashyvytykset	0	0	0	0	-9 846	-20 103	-18 809	-165	-1 936	-1 682	-52 541
Vastuuvaihtamukset (ilman tasoitusvastuuta)	20 371	0	0	-133 289	-43 975	-57 214	-1 693	55 000	-12 000	-6 561	-179 361
Tasotusvastuun muutos	-777	-69	-551	203	-8 372	32 007	11 112	-2 524	-810	-290	29 929
Muu käyttö	-356	-42	-94	-69	12 593	-880	-2 437	-133	-6 892	-581	1 108
Yhteensä	18 201	-171	-1 181	-294 125	-49 600	-49 617	-14 131	-45 873	-25 802	-9 364	-471 663
Vakuustoitoinnin ylijäämän ja sen käytön erotus	8 648	1 535	-1 103	61 991	-10 402	31 195	381 267	94 747	37 214	7 239	612 330
Muita vakuutustekniseen tulokseen kuuluvia eriä											
Omalle pääomalle kohdistettu osuus sijoitustoim. nettotuotosta	1 050	455	1 139	67 306	13 086	20 800	85 151	5 121	16 909	3 369	214 386
Muut erät	9	0	838	0	1 948	0	235	-4 451	2 657	932	2 188
Vakuutustekninen tulos	9 707	1 990	874	129 297	4 632	51 995	466 652	95 417	56 780	11 540	828 885
Verot	-2 293	-39	0	2 813	-1 125	-21	-118 000	203	-15 174	0	-133 636
Muut erät	0	26	-2	-4 487	935	-393	-1 547	0	2 324	0	-3 144
Tilikauden voitto	7 414	1 977	872	127 623	4 442	51 581	347 105	95 620	43 930	11 540	692 104

* Keskinäinen vakuutusyhtiö.

Lähde: Finanssivalvonta.

Selvitys henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2008 ja 2009

13.12.2010

11 (24)

Taulukkojen mukaisesti vuonna 2008 vakuutustoiminnan ylijäämä oli lähes kaikilla vakuutusyhtiöillä negatiivinen, kun taas vuonna 2009 positiivinen.

Vuonna 2008 korkoliike oli yhtä vakuutusyhtiötä lukuun ottamatta tappiollista, kun taas vuonna 2009 se oli yhtä vakuutusyhtiötä lukuun ottamatta positiivinen. Riskiliike puolestaan on yhtä vakuutusyhtiötä lukuun ottamatta molempina vuosina tuottanut voittoa. Kustannusliike oli vuonna 2008 voitollista yli puolella vakuutusyhtiöistä ja vuonna 2009 noin puolella.

Vuonna 2008, huolimatta negatiivisista sijoitustoiminnan tuotoista ja niiden myötä syntyneistä vakuutustoiminnan alijäämistä, vakuutusyhtiöt myönsivät kohtuusperiaatteen jatkuvuusvaatimuksen mukaisesti vaihtelevasti sekä ehdottomia että ehdollisia lisäetuja ja asiakashyvityksiä. Näiden osuus koko ylijäämästä vaihtelee suuresti yhtiöittäin. Vakuutusyhtiöt ovat rahoittaneet myöntämänsä lisäedut lähinnä purkamalla aiempina vuosina kartutettuja vastuuvellan puskureita.

Yhtiökohtaisessa vertailussa täytyy myös ottaa huomioon, että yhtiöt, jotka soveltavat laskennassa alempaa laskuperustekorkoa, pystyvät antamaan suurempia lisäetuja kuin yhtiöt, joiden vakuutus sopimukset on myönnetty korkeam-

malla laskuperustekorolla. Vakuutusten kokonaistuotto muodostuu laskuperustekorona tai vuosikorona ja asiakashyvityksen yhteismäärästä. Taulukossa 4.3 on kuvattu ylijäämään oikeutettujen yksilöllisten vakuutusten jakaumat takuukoroittain.

Taulukko 4.3

Laskuperustekorkoisten vakuutusten suhteelliset osuudet vastuuvellasta vuonna 2009

Ylijäämään oikeuttavat yksilölliset säästövakuutukset takuukoroittain	Aktia Henki-vakuutus	Liv-Alandia	Duo	Suomi-yhtiö *	Henki-Tapiola *	Kaleva *	Mandatum Life	Nordea Henki-vakuutus	OP-Henki-vakuutus	Henki-Fennia
4,50 %	23,5 %	24,5 %	0,0 %	100,0 %	61,1 %	100,0 %	26,6 %	15,3 %	3,6 %	13,1 %
3,50 %	25,2 %	19,9 %	7,9 %	0,0 %	22,0 %	0,0 %	59,6 %	6,0 %	57,8 %	38,5 %
2,50 %	51,3 %	55,6 %	47,4 %	0,0 %	6,3 %	0,0 %	6,2 %	0,6 %	38,4 %	48,4 %
1,50 %	0,0 %	0,0 %	0,1 %	0,0 %	10,6 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,2 %	0,0 %
0,00 %	0,0 %	0,0 %	44,6 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	7,6 %	78,0 %	0,0 %	0,0 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Osuus tilinpäätöksen vastuuvellasta	16,6 %	8,5 %	35,5 %	24,7 %	23,6 %	95,8 %	5,4 %	44,4 %	37,1 %	8,8 %

Ylijäämään oikeuttavat yksilölliset eläkevakuutukset takuukoroittain	Aktia Henki-vakuutus	Liv-Alandia	Duo	Suomi-yhtiö *	Henki-Tapiola *	Kaleva *	Mandatum Life	Nordea Henki-vakuutus	OP-Henki-vakuutus	Henki-Fennia
4,50 %	75,0 %	83,7 %	0,0 %	100,0 %	80,5 %	0,0 %	87,3 %	59,3 %	33,7 %	71,5 %
3,50 %	19,6 %	11,6 %	33,0 %	0,0 %	13,8 %	0,0 %	10,4 %	26,8 %	48,4 %	17,7 %
2,50 %	5,4 %	4,7 %	56,5 %	0,0 %	3,4 %	0,0 %	2,0 %	1,3 %	17,8 %	10,7 %
1,50 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	2,3 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,1 %	0,0 %
0,00 %	0,0 %	0,0 %	10,5 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,3 %	12,5 %	0,0 %	0,0 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	0,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Osuus tilinpäätöksen vastuuvellasta	44,8 %	52,3 %	5,0 %	53,8 %	38,2 %	0,0 %	22,0 %	8,0 %	13,1 %	32,7 %

* Keskinäinen vakuutusyhtiö.

Lähde: Finanssivalvonta.

Selvitys henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2008 ja 2009

13.12.2010

12 (24)

4.4 Vakuutusten kokonaistuottoja

Taulukossa 4.4 on kuvattu vakuutustuotteiden, mukaan lukien ryhmäeläkevakuutukset, kokonaistuotot vuonna 2008 ja taulukossa 4.5 vuonna 2009. Kalevan säästövakuutukset ovat oikeutettuja erityiseen vakuutuksen päätyttyä määrättyään ylimääräiseen lisäetuun.

Taulukko 4.4

Eräiden vakuutustuotteiden kokonaistuottoja vuonna 2008

Ylijäämään oikeuttavat yksilölliset säästövakuutukset takuukoroittain	Aktia Henki-vakuutus	Liv-Alandia	Duo	Suomi-yhtiö *	Henki-Tapiola *	Kaleva *	Mandatum Life	Nordea Henki-vakuutus	OP-Henki-vakuutus	Henki-Fennia
4,50 %	4,50 %	4,50 %	-	7,10 %	4,50 %	4,50 %	4,50 %	4,50 %	4,50 %	4,50 %
3,50 %	3,50 %	3,50 %	3,70 %	-	4,00 %	-	4,25 %	3,50 %	3,50 %	4,45 %
2,50 %	2,50 %	2,50 %	3,70 %	-	3,50-4,40 %	-	4,25 %	3,50 %	3,50 %	4,45 %
1,50 %	-	-	3,70 %	-	4,50 %	-	-	-	3,50 %	-
0,00 %	-	-	3,70 %	-	-	-	4,25 %	4,00 %	-	-
Ylijäämään oikeuttavat yksilölliset eläkevakuutukset takuukoroittain	Aktia Henki-vakuutus	Liv-Alandia	Duo	Suomi-yhtiö *	Henki-Tapiola *	Kaleva *	Mandatum Life	Nordea Henki-vakuutus	OP-Henki-vakuutus	Henki-Fennia
4,50 %	4,50 %	4,50 %	-	6,10 %	4,50 %	-	4,50 %	4,50 %	4,50 %	4,75 %
3,50 %	4,00 %	4,00 %	3,80 %	-	4,00-4,50 %	-	4,50 %	3,50 %	4,50 %	4,75 %
2,50 %	4,00 %	4,00 %	3,80 %	-	3,50-4,50 %	-	4,50 %	3,50 %	4,50 %	4,75 %
1,50 %	-	-	3,80 %	-	4,50 %	-	-	-	4,50 %	-
0,00 %	-	-	3,80 %	-	-	-	4,50 %	4,25 %	-	-
Ylijäämään oikeuttavat ryhmä-eläkevakuutukset takuukoroittain	Aktia Henki-vakuutus	Liv-Alandia	Duo	Suomi-yhtiö *	Henki-Tapiola *	Kaleva *	Mandatum Life	Nordea Henki-vakuutus	OP-Henki-vakuutus	Henki-Fennia
4,50 %	-	-	-	-	-	-	-	4,50 %	-	-
4,25 %	-	-	-	-	-	-	4,50 %	-	-	-
3,50 %	4,00 %	4,00 %	-	4,20 %	4,00 %	-	4,50 %	3,50 %	4,50 %	4,75 %
2,50 %	4,00 %	4,00 %	-	-	4,50 %	-	-	3,50 %	4,50 %	-
1,50 %	-	-	-	-	-	-	-	-	4,50 %	-
0,00 %	-	-	-	-	-	-	4,50 %	4,25 %	-	-

* Keskinäinen vakuutusyhtiö.

Lähde: Finanssivalvonta

Taulukko 4.5

Eräiden vakuutustuotteiden kokonaistuottoja vuonna 2009

Ylijäämään oikeuttavat yksilölliset säästövakuutukset takuukoroittain	Aktia Henki-vakuutus	Liv-Alandia	Duo	Suomi-yhtiö *	Henki-Tapiola *	Kaleva *	Mandatum Life	Nordea Henki-vakuutus	OP-Henki-vakuutus	Henki-Fennia
4,50 %	4,50 %	4,50 %	-	12,10 %	4,50 %	5,00 %	4,50 %	4,50 %	4,50 %	4,50 %
3,50 %	3,50 %	3,50 %	3,50 %	-	3,50 %	-	3,75 %	3,50 %	3,50 %	3,63 %
2,50 %	2,80 %	2,80 %	3,00 %	-	3,00-3,90 %	-	3,75 %	3,00 %	2,50 %	3,63 %
1,50 %	-	-	3,00 %	-	3,75 %	-	-	-	2,50 %	-
0,00 %	-	-	3,00 %	-	-	-	3,75 %	3,00 %	-	-
Ylijäämään oikeuttavat yksilölliset eläkevakuutukset takuukoroittain	Aktia Henki-vakuutus	Liv-Alandia	Duo	Suomi-yhtiö *	Henki-Tapiola *	Kaleva *	Mandatum Life	Nordea Henki-vakuutus	OP-Henki-vakuutus	Henki-Fennia
4,50 %	4,50 %	4,50 %	-	9,90 %	4,50 %	-	4,50 %	4,50 %	4,50 %	4,50 %
3,50 %	4,00 %	4,00 %	3,50 %	-	4,10-4,40 %	-	4,25 %	3,50 %	4,00 %	3,93 %
2,50 %	4,00 %	4,00 %	3,50 %	-	3,50-4,40 %	-	4,25 %	3,00 %	4,00 %	3,93 %
1,50 %	-	-	3,50 %	-	4,60 %	-	-	-	4,00 %	-
0,00 %	-	-	3,50 %	-	-	-	4,25 %	3,25 %	-	-
Ylijäämään oikeuttavat ryhmä-eläkevakuutukset takuukoroittain	Aktia Henki-vakuutus	Liv-Alandia	Duo	Suomi-yhtiö *	Henki-Tapiola *	Kaleva *	Mandatum Life	Nordea Henki-vakuutus	OP-Henki-vakuutus	Henki-Fennia
4,50 %	-	-	-	-	-	-	-	4,50 %	-	-
4,25 %	-	-	-	-	4,25 %	-	4,25 %	-	-	-
3,50 %	4,00 %	4,00 %	-	4,50 %	4,00-4,30 %	-	4,25 %	3,50 %	4,00 %	3,93 %
2,50 %	4,00 %	4,00 %	-	-	4,50 %	-	-	3,00 %	4,00 %	-
1,50 %	-	-	-	-	4,50 %	-	-	-	4,00 %	-
0,00 %	-	-	-	-	-	-	4,25 %	3,25 %	-	-

* Keskinäinen vakuutusyhtiö.

Lähde: Finanssivalvonta.

Selvitys henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2008 ja 2009

13.12.2010

13 (24)

Kohdassa 3.7 kuvattiin erilaisia näkemyksiä kohtuullisesta ylijäämän jaosta vakuutettujen kesken. Taulukoista 4.5 ja 4.6 voidaan havaita, että yhtiöillä on ollut erilaisia jakokäytäntöjä. Yhtiöiden sisällä kokonaistuottojen vaihtelut eivät ole isoja. Toki luvatuista laskuperustekoroista on pidetty kiinni. Vakuumuslajeja on painotettu eri tavoin. Lisäksi alhaisella perustekorolla on eräissä yrityksissä voinut saada paremman tuoton kuin korkeilla perustekorolla.

4.5 Yhteenveto henkivakuutusyhtiöiden ylijäämän käytöstä

Henkivakuutustoiminta on pitkäjänteistä toimintaa, johon vaikuttavat sekä vakuutus- että rahoitusmarkkinoiden syklit, minkä takia kohtuusperiaatteen toteutumista voidaan luotettavasti arvioida vasta usean vuoden tietojen perusteella. Arvioon vaikuttaa myös vakuutus- ja sijoitusriskien sitoman pääoman ylläpidon edellyttämä pidemmän aikavälin tuottovaatimus. Yhden tai kahden vuoden perusteella ei voida vielä tehdä kovinkaan pitkälle meneviä johtopäätöksiä kohtuusperiaatteen soveltamisesta.

Yhtiöt eivät vuoden 2008 huonon tuloksen takia jakaneet osinkoja vuosilta 2008 ja 2009. Sen sijaan juuri ennen selvitysjaksoa yhtiöt olivat jakaneet osinkoja. Ensimmäisen vuoden tuloksen pohjalta jaetut lisäedut olivat paremmat kuin toisen vuoden mutta silti täyttivät yhtiöiden julkaisemat lisäedunjakotavoitteet. Kohtuullisuus- ja jatkuvuusperiaatteet nähdäksemme toteutuivat.

Kuten kuvioista 4.6 on havaittavissa, yhtiöillä on erilaisia pääomastrategioita. Solvenssi II:n mukainen uusi vakavaraisuus- ja valvontajärjestelmä tulee olemaan haaste yhtiöille, kun yhtiön vakavaraisuusasema heilahtelee aikaisempaa enemmän.

Finanssivalvonta katsoo, että kohtuullisuuteen liittyvä jatkuvuusperiaate toteutui ja yhtiöt noudattivat vahvistamia lisäetujen jakoperiaatteitaan. Lisäksi yhtiöt olivat ottaneet huomioon kohtuullisuuden asiakkaidensa erilaisten vakuutusten kesken.

5 Lisäetujen jakamista koskevat tavoitteet ja niiden toteutuminen

5.1 Yleistä

Seuraavassa vertaillaan ja analysoidaan vakuutusyhtiöiden internetsivuillaan julkaisemia lisäetujen jakamista koskevia tavoitteita sekä selvityksiä siitä, kuinka tavoitteet ovat toteutuneet. Liitteelle 3 on koottu osoitteet vakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatetta käsitteleville internetsivuille. Osoitteet on tarkistettu ja päivitetty 25.10.2010.

5.2 Tietojen löytyminen

Muutamien vakuutusyhtiöiden internetsivuilta kohtuusperiaate löytyy melko helposti. Kuitenkin useiden vakuutusyhtiöiden internetsivuilta kohtuusperiaatteen löytäminen on vaikeaa ja löytyy vain, kun tietää, että sellainen dokumentti on sivuilla. Lisäksi monilla yhtiöillä on kohtuusperiaatteen kannalta olennaisia tietoja annettu myös muissa osissa internetsivuja, erityisesti tilinpäätöstietojen yhteydessä. Lukemisen helpottamiseksi kohtuusperiaatetta koskevassa dokumentissa voisi olla esimerkiksi viittaus tai osoite muihin vakuutusyhtiön dokumentteihin, joissa käsitellään kohtuusperiaatteen kannalta keskeisiä osatekijöitä, kuten sijoitusstrategiaa, vakavaraisuutta ja riskienhallintaa.

On kuitenkin tärkeää, että asiakas pystyy muodostamaan internetsivuilla olevien tietojen perusteella sekä riittävän kokonaiskuvan henkivakuutusyhtiön taloudellisesta tilanteesta että omaa vakuutustaan koskevasta lisäetujen määräytymisestä.

Lisäksi informaatio tulee kohdistaa tavalliselle asiakkaalle. Asiakkaan näkökulmasta ei ole esimerkiksi riittävää, että vaadittavat tiedot löytyvät vain tilinpäätösinformaatiosta.

5.3 Lisäetutavoitteet

Lähes kaikki vakuutusyhtiöt kertovat jonkinlaisen tavoitteen lisäetujen tasosta tai kokonaistuottotasosta, jossa lasketaan yhteen laskuperustekorko ja lisäetu. Useimmiten kokonaistuottotavoitteessa viitataan viiden tai kymmenen vuoden joukkovelkakirjalainojen tuottoon (vrt. kuvio 4.2).

Selvitys henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2008 ja 2009

13.12.2010

14 (24)

Seuraavassa on kopioitu lisäetutavoitteita kuvaava kohta eri henkivakuutusyhtiöiden sivuilta:

Lisäetutavoitteet	
Aktia Henkivakuutus	... pitkän aikavälin tavoitteena on antaa lisäetuihin oikeutetuille vakuutuksille kokonaistuotto, joka on verrattavissa Suomen valtion joukkovelkakirjalainojen tuottoon. ... Yhtiön tavoitteena on, että korkosidonnaisten eläkevakuutussäästöjen kokonaistuotto on suurempi kuin Suomen valtion kymmenvuotisten joukkovelkakirjalainojen tuotto, ja että säästö- ja sijoitusvakuutusten säästöjen tuotto on samalla tasolla kuin Suomen valtion viisivuotisten joukkovelkakirjalainojen tuotto.
Liv-Alandia	... strävar till att summan beräkningsräntan och de årliga fastställda kundgottgörelserna på de räntebundna pensionsförsäkringarnas besparingar är högre än avkastningen på finska statens tioåriga masskuldebrevslån, och på de räntebundna spar- och placeringsförsäkringarnas besparingar på samma nivå som på avkastningen på finska statens femåriga masskuldebrevslån.
Duo	"... tavoitteena on antaa pitkällä aikavälillä voitonjakoon oikeutetuille vakuutussäästöille ennen kuluja ja veroja kokonaishyvitys, joka on vähintään Suomen valtion pitkän joukkovelkakirjalainan tuotto. Säästövakuutuksissa tavoitetasona on maturiteetiltaan 5 vuoden ja eläkevakuutuksissa 10 vuoden joukkovelkakirjalainojen korkotasoa vastaava tuotto.
Suomi-yhtiö	Tavoitteena on jakaa vuosittain lisäetuina se määrä, jolla yhtiön olemassa oleva vakavaraisuuspääoma ylittää yhtiön operatiivisen toiminnan vaatiman vakavaraisuuden. ...
Henki-Tapiola	... tavoitteena on antaa ylijäämän jakoon oikeutetuille vakuutussäästöille pitkällä aikavälillä ennen kuluja ja veroja kokonaistuotto joka eläkevakuutuksessa ylittää euroalueen valtioiden pitkien, vähintään 10-vuotisten joukkovelkakirjalainojen korkotason ja säästöhenkivakuutuksessa vastaavasti 5-vuotisten valtionlainojen korkotason. Rahastoivassa riskivakuutuksessa tavoitteena on että reaalin kokonaiskorko on positiivinen.
Kaleva	... tavoite on jakaa vakuutuksille lisäetuna niiden tuottamaa ylijäämää mahdollisimman oikeudenmukaisesti. ... yhtiöllä on merkittävästi säästövakuutuksiin liittyvää ylimääräistä varallisuutta. ... Tämän ylijäämän palauttamiseksi on vuosittain annettavien asiakashyvitysten rinnalle kehitetty vakuutuksen päätyttyä määräytyvä ylimääräinen lisäetu. Tavoitteena on jakaa ylimääräinen lisäetu vakuutusten kesken ansaintaperiaatteen mukaisesti. ...
Mandatum Life	... tavoitteena on antaa pitkällä aikavälillä voitonjakoon oikeutetuille vakuutussäästöille ennen kuluja ja veroja kokonaishyvitys, joka olisi vähintään Suomen valtion pitkän joukkovelkakirjalainan korkotason mukainen. Säästövakuutuksissa tavoitetasona on maturiteetiltaan 5 vuoden ja eläkevakuutuksissa 10 vuoden joukkovelkakirjalainojen korkotasoa vastaava tuotto.
Nordea Henkivakuutus	Yhtiö pyrkii pitkällä tähtäyksellä vakuutusten kesken oikeudenmukaisiin sekä kilpailukyisiin lisäetuihin suhteessa muihin vakuutusyhtiöihin ja suhteessa muihin sijoitusmuotoihin.
OP-Henkivakuutus	... yhtiö myöntää lisäetuja, jos vakuutuskannat ovat tuottaneet ylijäämää.
Fennia	... tavoitteena on antaa ylijäämän jakoon oikeutettujen vakuutusten vakuutussäästöille pitkällä aikavälillä vähintään riskittömän koron mukainen bruttotuotto.

Kohtuusperiaatetta koskevan lainmuutoksen tarkoituksena oli asiakkaille annettavan informaation parantaminen ja lisääminen. Tämän vuoksi vakuutusyhtiöiden tulisi pyrkiä kertomaan mahdollisimman selkeästi, konkreettisesti ja kattavasti lisäetujen odotettavissa olevasta tasosta ja vaihteluvälistä.

Selvitys henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2008 ja 2009

13.12.2010

15 (24)

Yhtiöt, jotka eivät ole julkistaneet konkreettista tavoitetta, ovat kuitenkin toteutumista arvioidessaan verranneet kokonaistuottoa johonkin referenssituottoon.

Jos referenssituottona käytetään obligaatioiden tuottoja, referenssituotto voi heilahdella vuosittain huomattavastikin pitkän aikavälin keskiarvonsa ympärillä sekä sisältää myös pitkiä syklejä. Lisäetutavoitteen toteutuman arvioinnissa (kohta 5.8) tämä on syytä ottaa huomioon.

Yhtiöt ovat todenneet ylijäämän jakotavoitteista asiakkaille ja asiakkaiden kesken, että ne eivät sido yhtiötä ja ovat ilmaisseet asian internetsivuillaan eri tavoin.

Laissa puhutaan tavoitteista, joten lain sanamuodon mukaan yhtiö voi olla saavuttamatta tavoitteitaan. On lisäksi muistettava, että lisäedut eivät koskaan saa vaarantaa yhtiön vakavaraisuutta. Lain tavoitteena on kuitenkin suojata asiakasta, jotta jo tarjousvaiheessa kuvattu tuottotavoite toteutuisi käytännössä. Näin ollen yhtiöllä tulee olla perustelut, jos tästä tavoitteesta poiketaan. Vakavaraisuusaseman merkittävä heikkeneminen saattaa olla tällainen perusteltu syy muuttaa tavoitetta.

5.4 Jakotavoitteet

Ylijäämän jakotavoitteistaan eri vakuutusten välillä vakuutusyhtiöt kertovat seuraavaa:

Jakotavoitteet	
Aktia Henkivakuutus	Yhtiön tavoitteena on tukea pitkäaikaista säästämistä ja yhtiö katsoo perustelluksi maksaa korkeampaa kokonaistuottoa eläkesäästämiselle kuin vastaavan laskuperustekorona omaaville säästö- ja sijoitusvakuutuksille.
Liv-Alandia	På grund av koassuransavtalet med Aktia Livförsäkring, bör Liv-Alandia av praktiska orsaker ge samma kundgottgörelser som Aktia Livförsäkring.
Duo	... hallitus päättää vuosikoron ja lisäkoron vuosittain ja niiden määrään vaikuttaa mm. yleinen korkotaso, yhtiön onnistuminen sijoitustoiminnassa pitkällä aikavälillä, vakuutuksen laskuperustekorona taso sekä yhtiön vakavaraisuus. Lisäksi vuosi- ja lisäkorossa otetaan huomioon, jos yhtiön tulee ko. vakuutuslajin osalta varautua tulevaisuuden osalta oletettua korkeampiin korvausmenoihin johtuen mm. vakuutettujen kuolleisuuden merkittävästä muutoksesta. Riskivakuutuksissa kohtuusperiaatetta sovelletaan kuolemantapausturvien osalta korotettujen korvaussummien tai maksunalennusten muodossa.
Suomi-yhtiö	Jaettaessa erilaisille vakuutuksille lisäetuja otetaan huomioon Suomi-yhtiön vanhoille asiakkailleen ... antamat ehdolliset lupaukset ja muut ylijäämän määrään vaikuttaneet tekijät (vakuutussopimuksen mukainen laskuperustekorko, kuolevuuskehitys yms.).

Selvitys henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2008 ja 2009

13.12.2010

16 (24)

Henki-Tapiola	Riskivakuutuksissa kohtuusperiaatetta noudatetaan siten että riskiliikkeen ylijäämästä palautetaan asiakkaille maksunalennuksina tai riskietuuksien ilmaisina korotuksina se osa, jota ei varata riskiliikkeen heilahtelujen varalle. Edellä kollektiivisesti kaikille eläkevakuutuksille ja säästöhenkivakuutuksille määriteltyä kokonaistuottavoitetta sovelletaan yksittäisiin vakuutus sopimuksiin ottamalla annettavia hyvityksiä määrättäessä huomioon yleinen korkotaso ja sen heilahtelun voimakkuus, yhtiön onnistuminen sijoitustoiminnassa, kunkin vakuutuksen laskuperustekorko, vakuutuksen hoitamisen kustannukset, vakuutuksesta liikekulujen kattamiseen menevät erät sekä yhtiön vakavaraisuus. Asiakashyvitysten tasossa otetaan vakuutuslajeittain huomioon tarve varautua tulevaisuudessa huomattavasti kohoaviin korvausmenoihin mm. kuolleisuudessa tapahtuvien muutosten takia. ... Eri tekijät vaikuttavat sopimuksille maksettavaan kokonaiskorkoon seuraavasti: matalampi laskuperustekorotaso tai korkeampi liikekulujen kattamiseksi menevän osuuden taso voi korottaa kokonaiskorkoa ja pitkäaikaisille sidotun säästämisen tuotteille, kuten esim. eläkevakuutuksille maksetaan korkeampaa kokonaiskorkoa kuin vapaasti takaisinostettavissa oleville vakuutuksille; kokonaiskorko voi joissakin sopimuksissa olla korkeinta sovellettavaa laskuperustekorotaso pienempi.
Kaleva	... ottaen kohtuullisessa määrin huomioon sekä näille vakuutuksille annettavien lisäetujen kokonaismäärän että niiden jakautumisen osalta näiden vakuutusten tuottaman ylijäämän määrä ja muodostumistapa. ... Ylimääräisen lisäedun suuruus riippuu yhtiön vakavaraisuuden lisäksi kunakin vuonna vakuutuksessa olleista varoista sekä laskuperustekorosta, asiakashyvityksistä ja yhtiön pääomien tuotoista.
Mandatum Life	... hallitus päättää lisäedut vuosittain ja niiden määrään vaikuttaa mm. yleinen korkotaso, yhtiön onnistuminen sijoitustoiminnassa pitkällä aikavälillä, vakuutuksen laskuperustekorotaso sekä yhtiön vakavaraisuus. Lisäksi lisäetutasossa otetaan huomioon, jos yhtiön tulee ko. vakuutuslajin osalta varautua tulevaisuuden osalta oletettua korkeampiin korvausmenoihin johtuen mm. vakuutettujen kuolleisuuden merkittävästä muutoksesta. Riskivakuutuksissa kohtuusperiaatetta sovelletaan kuolemantapausturvien osalta korotettujen korvaussummien tai maksunalennusten muodossa.
Nordea Henkivakuutus	Jaettaessa lisäetuja eri vakuutusten kesken yhtiö käyttää apunaan rahoitusteoriaan perustuva hinnoittelumallia, jolla mitoitetaan eri vakuutuksien sisältämää sijoitusriskiä. Esimerkiksi vakuutus, jolle yhtiö ei ole taannut tulevaisuudessa suoritettavaa tuottoa (laskuperustekorko 0 %), sisältää merkittävästi suuremman, asiakkaalle jäävän sijoitusriskin kuin vakuutus, jolle yhtiö on taannut esimerkiksi 4,5 %:n tuoton. Täten ensin mainittu vakuutus on lähtökohtaisesti oikeutettu suurempaan osuuteen mahdollisesti annettavista lisäeduista. Myös vakuutus aika ja oikeus nostaa varoja ennen vakuutus sopimuksen päättymistä (takaisinostettavuus) vaikuttavat oikeuteen saada osuus mahdollisesti annettavista lisäeduista. Esimerkiksi eläkevakuutuksilla, joissa vakuutus aika on pitkä ja takaisinostot rajoitettuja, on lähtökohtaisesti oikeus suurempaan osuuteen mahdollisesti annettavista lisäeduista.
OP-Henkivakuutus	Koska laskuperustekorot (4,5 %–1,5 %) vaihtelevat vakuutuskannoittain, yhtiö pyrkii myös siihen, että hyvitetävä kokonaiskorko ei riippuisi laskuperustekorosta. Tavoitteena on myös, että pitkäaikaista ja sidottua säästämistä, kuten eläkevakuutuksia, hyvitetään enemmän kuin lyhytaikaista ja takaisinostolle alttiita vakuutus säästöjä. Riskivakuutuksissa ylijäämää voi muodostua, jos vakuutusmaksut ovat suuremmat kuin riskivakuutusten perusteella maksetut korvaukset ja niiden hoitoon tarvittavat liikekulut. Ylijäämän avulla voidaan seuraavana vuonna maksaa luvattua isompia korvauksia tai periä alennettuja vakuutusmaksuja.

Selvitys henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2008 ja 2009

13.12.2010

17 (24)

Henki-Fennia	Lisätujen jakamisessa otetaan huomioon vakuutuksen kesto ja takaisinosto-oikeus. Annettava tuotto määräytyy yhtiön sijoitusten pitkäaikaisen nettotuoton perusteella. ... Vakuutukselle hyvitetävän lisäkoron määrässä otetaan huomioon sopimuksen laskuperustekoron taso. Kun yhtiön saama sijoitusten nettotuotto on matala, alennetaan lisätujen tasoa. Alemman laskuperustekoron omaavien vakuutusten kokonaiskorko voi jäädä silloin alle korkeimman laskuperustekoron. Kun sijoitusten nettotuotto on korkea, alemman laskuperustekoron vakuutukset voivat saada suurempaa kokonaiskorkoa kuin korkeamman laskuperustekoron vakuutukset. ... Riskihenkivakuutuksissa kohtuusperiaatetta sovelletaan kuolemantapausturvien osalta nimetyille vakuutusryhmille korotettujen korvaussummien muodossa.

Jakotavoitteissa huomio on kiinnittynyt sen kuvaamiseen, miten lisäedut jaetaan asiakkaiden kesken. Tämä on tärkeää. Finanssivalvonta kuitenkin muistuttaa, että jakotavoitteissa tulisi kuvata myös jako asiakkaiden ja omistajien kesken.

Selvitys henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2008 ja 2009

13.12.2010

18 (24)

5.5 Vakavaraisuuden vaikutus

Vakuutusyhtiölain mukaan lisäedut eivät saa vaarantaa vakuutusyhtiön vakavaraisuusvaatimusten täyttymistä. Seuraavaan on koottu, mitä vakuutusyhtiöt kertovat vakavaraisuuden huomioon ottamisesta lisäetuja myönnettäessä. Kaksi vakuutusyhtiötä kertoo kohtuusperiaateinformaatioonsaan määrällisen vakavaraisuustavoitteen.

Vakavaraisuuden vaikutus	
Aktia Henkivakuutus	Lisäksi yhtiön vakavaraisuuden on pysyttävä tasolla, joka mahdollistaa lisäetujen maksun asiakkaille sekä voitonjaon osakkeenomistajille. ... Lisäedut eivät saa vaarantaa yhtiön mahdollisuuksia täyttää sille asetettuja vakavaraisuusvaatimuksia.
Liv-Alandia	Dessutom skall bolagets solvens hållas på en nivå som möjliggör utdelningen av kundgottgörelser och av vinster till aktieägarna.
Duo	... hallitus päättää vuosikoron ja lisäkoron vuosittain ja niiden määrään vaikuttaa ... yhtiön vakavaraisuus.
Suomi-yhtiö	Tämä vakavaraisuusvaade määritellään siten, että se vastaa A-luottoluokituksen omaavan yhtiön vakavaraisuusvaadetta eli 99,9 prosentin todennäköisyydellä yhtiö on toimintakykyinen vuoden kuluttua. ... Lisäeduilla ei kuitenkaan missään tilanteessa vaaranneta viranomaisten asettamia vähimmäisvaatimuksia yhtiön vakavaraisuudelle.
Henki-Tapiola	Vakavaraisuustavoitteena on sellainen laadullinen ja määrällinen vakavaraisuus että se ei rajoita lisäetutavoitteiden mukaisten lisäetujen maksamista asiakkaille.
Kaleva	Lisäedut eivät saa vaarantaa lain mukaan määräytyvien vakavaraisuusvaatimusten täyttymistä...
Mandatum Life	... hallitus päättää lisäedut vuosittain ja niiden määrään vaikuttaa ... yhtiön vakavaraisuus.
Nordea Henkivakuutus	Yhtiön vakavaraisuustavoitteena on, että lainsäädännössä tai muissa säädöksissä määritellyn toimintapääoman ja valvontarajan suhde on vähintään 110 %
OP-Henkivakuutus	Osa ylijäämästä varataan omistajilta saadun pääoman kustannuksiin ja tarvittaessa myös vakavaraisuuden vahvistamiseen.
Henki-Fennia	Lisäetujen tasoa rajoittavat omistajien asettamat pääoman tuottovaatimukset sekä yhtiön vakavaraisuustavoite. Vakavaraisuustavoite asetetaan sellaiseksi, että kaikki lainsäätäjän edellyttämät vakavaraisuusrajat ylittyvät ja että yhtiön on mahdollista ottaa riskiä sijoitustoiminnassa siinä määrin, kuin sijoitussuunnitelma edellyttää vuosittain määritellyn tuottotavoitteen saavuttamiseksi.

Selvitys henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2008 ja 2009

13.12.2010

19 (24)

5.6 Lisäetujen tason jatkuvuus

Vakuutusyhtiölain mukaan lisäetuja myönnettäessä tulee yleisesti ottaen pyrkiä jatkuvuuteen eli välttää suuria vuosittaisia muutoksia. Seuraavaan on koottuna, mitä vakuutusyhtiöt kertovat lisäetujen jatkuvuudesta. Niistä käy ilmi, että asiasta kerrotaan hyvin yleisesti ilman täsmällisempää kvantifiointia. Pitkän aikavälin tarkastelussa vuosittaiset vaihtelut tulisi tasoittaa muutenkin.

Lisäetujen tason jatkuvuus	
Aktia Henkivakuutus	Vahvistettaessa lisäetujen tasoa yhtiö pyrkii jatkuvuuteen
Liv-Alandia	... skall bolagets solvens hållas på en nivå som möjliggör utdelningen av kundgottgörelser...
Duo	Lisäetujen tasossa pyritään jatkuvuuteen.
Suomi-yhtiö	Yhtiö pyrkii lain edellyttämällä tavalla jatkuvuuteen lisäetujen osalta, vaikkakin lisäedut tulevat jatkossa todennäköisesti heilahtelemaan selkeästi aiempaa enemmän.
Henki-Tapiola	Asiakashyvitysten tasossa pyritään vakauteen tasoittamalla sijoitustuottojen vaihtelua varaimalla hyvien sijoitustuottojen vuosina osa ylijäämästä myöhemmin vuosina jaettavaksi.
Kaleva	Lisäedut eivät saa vaarantaa ... lisäetujen tason jatkuvuutta.
Mandatum Life	Lisäetujen tasossa pyritään jatkuvuuteen.
Nordea Henkivakuutus	Yhtiö pyrkii myönnettyjen lisäetujen osalta myös niiden tason jatkuvuuteen asettamalla tavoitteen, että lisäetujen taso ei vuodesta toiseen merkittävästi muutu enempää kuin yhtiön vakavaraisuus ja yleinen markkinatilanne edellyttävät.
OP-Henkivakuutus	Asiakashyvitysten määrä vahvistetaan vuosittain ja niiden maksamisessa pyritään jatkuvuuteen eli tasoittamaan hyvien ja huonojen vuosien välistä eroa.
Henki-Fennia	Lisäetujen tasossa pyritään jatkuvuuteen, minkä johdosta sijoitustuotoista syntyneitä ylijäämiä voidaan jaksottaa annettavaksi lisäetuina kyseiselle vakuutettujen ryhmälle tulevina vuosina.

Selvitys henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2008 ja 2009

13.12.2010

20 (24)

5.7 Toteutumisen arviointi

Lisäksi vakuutusyhtiölain mukaan vakuutusyhtiön on vuosittain julkaistava internetsivuillaan ja tilinpäätöksessään selvitys siitä, kuinka lisäetutavoitteet ovat toteutuneet ja perustelut sille, jos tavoitteita ei ole saavutettu. Osa tiedoista löytyy kuitenkin vain vakuutusyhtiöiden internetsivuillaan julkaisemista tilinpäätöstiedoista. Niiden tulisi kuitenkin Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan olla joko itse kohtuusperiaate-dokumentaatiossa tai linkitettyinä siihen. Seuraavassa on lyhyt karkea yhteenveto internetsivuilta löytyvästä informaatiosta:

Toteutumisen arviointi	
Aktia Henkivakuutus	Aktia on kertonut joitakin tilinpäätöksen tunnuslukuja. Viimeisimmät asiakashyvitykset on kuvattu sekä kokonaistuotto viiden vuoden ajanjaksolta. Referenssituotto joukkovelkakirjalaina.
Liv-Alandia	Liv-Alandia on toteumista kertoessaan viitanut Aktian lisäetuihin. ”Tack vare det stora verksamhetskapalet har Liv-Alandia möjlighet att ge samma gottgörelser som Aktia Livförsäkring utan att tära på solvensen.”
Duo	Toteutumista ei ole selvitetty.
Suomi-yhtiö	Suomi-yhtiö on esittänyt lisäetupäätökset neljältä vuodelta. Laskuperustekorke, lisäetu ja hyvitys on esitetty sekä selvitys tavoitteesta poikkeamisista.
Henki-Tapiola	Tilinpäätöksen tunnuslukuja ei ole esitetty erikseen. Kokonaistuotto on kuvattu 10 vuoden ajalta monipuolisesti. Erittelyt on tehty vakuutuslajeittain ja laskuperustekorkeittain. Referenssituottona on Euroopan Keskuspankin julkaisema euroalueen valtioiden velkakirjojen tuottoindeksi.
Kaleva	Kaleva on esittänyt tilinpäätöksen tunnuslukuja seitsemän vuoden ajalta monipuolisesti. Lisäksi on kuvattu viimeisen vuoden asiakashyvitys ja vanhoihin vakuutuksiin liittyvä lisäetu.
Mandatum Life	Mandatum Life on kertonut joitakin tilinpäätöksen tunnuslukuja erikseen kahdelta vuodelta. Lisäksi hyvitykset on kuvattu monipuolisesti vuodesta 2000. Referenssituottona on valtion joukkovelkakirjalaina.
Nordea Henkivakuutus	Tilinpäätöksen tunnuslukuja ei ole erikseen esitetty. Kokonaishyvitykset on esitetty erikseen henki- ja eläkevakuutuksille 10 vuodelta. Kokonaistuottoa on verrattu euriborkorkoihin (referenssituottoa ei ollut jakotavoitteissa eksplisiittisesti määritelty).
OP-Henkivakuutus	OP-Henkivakuutus on kertonut joitakin tilinpäätöksen tunnuslukuja. Keskimääräinen kokonaistuotto sekä tulosvaikutus on kerrottu kahdelta vuodelta. Lisäksi kokonaistuottoa on verrattu Suomen valtion velkakirjoihin (referenssituottoa ei ollut jakotavoitteissa eksplisiittisesti määritelty).
Henki-Fennia	Tilinpäätöksen tunnuslukuja ei ole erikseen esitetty. Kaikki asiakashyvitykset on listattu laskuperustekorkeittain vuodesta 2004 lähtien. Vertailua referenssituottoon ei ole.

Selvitys henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2008 ja 2009

13.12.2010

21 (24)

Finanssivalvonnan yleinen havainto on, että säästöjen kokonaistuotot ovat yli referenssituoottojen.

Yhtiöiden kertomukset tavoitteiden toteutumisesta vaihtelivat huomattavasti. Osa vakuutusyhtiöistä julkaisee pelkääntään kokonaishyvitykset verrattuna viitekorkoihin, kun taas osa vakuutusyhtiöistä julkaisee kattavamman selvityksen tavoitteiden toteutumisesta pidemmällä aikavälillä sekä perustelut, mikäli tavoitteita ei ole saavutettu.

Kokonaistuottojen vertailu referenssituoottoihin pidemmällä aikavälillä on sinällään havainnollinen esitystapa, koska vertailusta käy ilmi sekä referenssituoton taso ja heilahtelut että yhtiön asiakashyvityksiin liittyvä päätöksenteko. Selkeät kaaviot helpottaisivat tulkintaa.

Finanssivalvonta katsoo, että jatkossa yhtiöiden tulisi antaa tietoja kokonaistuotoista yhtiön soveltaman asiakashyvitysjaoittelun mukaisesti. Jos puhtaille riskivakuutuksille annetaan lisäetuja, myös niiden etuudet tulisi selvittää.

Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan toteutumisen arvioinnissa olisi luontevaa kertoa, miten sijoitustoiminnan tuotot, vakavaraisuus ym. taustatekijät ovat vaikuttaneet päätöksentekoon. Tämä on tärkeää erityisesti silloin, jos tavoitteita ei ole saavutettu.

5.8 Yhteenveto lisäetujen jakamista koskevasta informaatiosta

Suurin ongelma Finanssivalvonnan kohtuusperiaateselvityksen mukaan oli julkaistun informaation laatu. Yleisesti ottaen kohtuusperiaatetta koskevat dokumentit ovat kehittyneet merkittävästi niiden kahden vuoden aikana, joina lakimuo-
tosta on sovellettu, mutta niissä on kuitenkin kehittämisen varaa. Finanssivalvonta on kirjannut seuraavat eräiden yhtiöiden soveltamat hyvät käytännöt:

- Dokumentaatio on liitetty keskeiseksi osaksi tuotekuva-
uksia.
- Lisäetujen jakotavoitteet on konkretisoitu.
- Kohtuusperiaateinformaatiossa on mainittu paitsi tuotto-
tavoitteet, myös niihin sisältyvät epävarmuudet.
- Lisäetutavoitteiden toteumia kuvattaessa ei ole rajoit-
tu vain kahteen vuoteen vaan on pyritty tuomaan esiin
lisäetujen jatkuvuus.

- Vuositason kokonaistuotto on esitetty selkeästi tuotteit-
tain ja laskuperustekorottain.
- Kuvauksissa on käytetty havainnollisia graafeja ja taulu-
koita.

Finanssivalvonta kehottaa henkivakuutusyhtiötä kehittämään kohtuusperiaatedokumentaatiotaan, ja Finanssivalvonta ai-
koo jatkaa keskustelua yhtiöiden kanssa sen kehittämistä ja antaa ohjeistusta informaation esittämisestä.

Selvitys henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2008 ja 2009

13.12.2010

22 (24)

Liite 1

Lähdeluettelo

Cummins D., Lamm-Tennant J. 'Capital structure and the cost of capital in the property-liability insurance industry', Insurance, Mathematics and Economics, 1994, 15:187-201

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi henkivakuutuksesta 2002/83/EY

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi Solvenssi II 2009/138/EY

Fama and French, 'Industry costs of equity', Journal of Financial Economics 43 (1997) 153-193

Finanssivalvonta, Valvottavien taloudellinen tila ja riskit 1/2009

Finanssivalvonta, Valvottavien taloudellinen tila ja riskit 2/2009

Finanssivalvonta, Valvottavien taloudellinen tila ja riskit 1/2010

Finanssivalvonta, Valvottavien taloudellinen tila ja riskit 2/2010

Hallituksen esitys eduskunnalle suomalaisia vakuutusyhtiöitä ja vakuutuksenvälittäjiä koskevan lainsäädännön muuttamisesta 330/1994

Hallituksen esitys Eduskunnalle uudeksi vakuutusyhtiölaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi 13/2008

Järvelä Heli, Vakuutustalous, Finanssi- ja vakuutuskoulutus, 2004

Jokela Teemu, Lammi Veera, Lohi Ilkka & Silvola Timo, Vapaaehtoinen henkilövakuutus, Finanssi- ja vakuutuskoulutus, 2009

Klumpes P., Morgan K., Solvency II versus IFRS: Cost of Capital Implications for Insurance Firms, ASTIN Colloquium 2008

Knupfer Samuli & Puttonen Vesa, Moderni rahoitus, WSOY, 2009

Vakuutus- ja rahoitusneuvonta, Perus- ja vertailutietoa lainaturvavakuutuksista, 29.10.2009

Vakuutus- ja rahoitusneuvonta, Säästö- ja sijoitusvakuutus-ten valintaopas, 1.7.2008

Vakuutussopimuslaki 543/1994

Vakuutusyhtiölaki 521/2008

Rantala Jukka & Pentikäinen Teivo: Vakuutusoppi, Finanssi- ja vakuutuskoulutus, 2009

Selvitys henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2008 ja 2009

13.12.2010

23 (24)

Liite 2

Selvityksessä mukana olevat henkivakuutusyhtiöt

Selvityksessä ovat mukana seuraavat suomalaiset henkivakuutusyhtiöt:

- Aktia Henkivakuutus Oy (Aktia Henkivakuutus)
- Försäkringsaktiebolaget Liv-Alandia (Liv-Alandia)
- Henkivakuutusosakeyhtiö Duo (Duo)
- Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi (Suomi-yhtiö)
- Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Tapiola (Henki-Tapiola)
- Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva (Kaleva)
- Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö (Mandatum Life)
- Nordea Henkivakuutus Suomi Oy (Nordea Henkivakuutus)
- OP-Henkivakuutus Oy (OP-Henkivakuutus)
- Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennia (Henki-Fennia)

Selvityksessä käytetyt lyhyemmät nimet ovat suluissa.

Yritysten Henki-Tapiola on sulautunut emoyhtiöönsä Henki-Tapiolaan 31.12.2009 ja Henki-Tapiolan ja Yritysten Henki-Tapiolan vuoden 2008 luvut on laskettu yhteen.

Selvitys henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2008 ja 2009

13.12.2010

24 (24)

Liite 3

Osoitteet henkivakuutusyhtiöiden internetssivujen kohtuusperiaatetta käsitteleviin sivuihin

Seuraavassa on yhtiöittäin listattu internetsivujen osoitteet (tilanne 27.5.2010), joista lisätujen jakamista koskevat tavoitteet ja niiden toteutuminen löytyvät:

	Internetosoitteet
Aktia Henkivakuutus	http://www.aktia.fi/c/document_library/get_file?uuid=d9b22b66-f3f8-45a7-8043-42a54e47eb62&groupId=10143
Liv-Alandia	http://www.alandia.com/files/microsoft_word_skalighetsprincipen_hemsidan.pdf
Duo	http://www.henkiduo.fi/duo/duon-tiedotteita/kohtuusperiaate
Suomi-yhtiö	http://www.suomi-yhtio.fi/Asiakasedut/default.htm
Henki-Tapiola	http://www.tapiola.fi/www/Tapiola_ryhma/Taloudellisia_tietoja/Kohtuusperiaatteen_soveltaminen_+ja_lisaetutavoitteet.htm http://www.tapiola.fi/NR/rdonlyres/64B786BC-352E-4998-B854-1EA3D41076CF/0/Lisaetujenjakamistakoskevientavoitteidentoteutuminenvuosina19982009.pdf
Kaleva	http://www.mandatumlife.fi/public/sbd/hs.nsf/putket/vakuutusyhtiokaleva?opendocument&level=2&open=4&page=1ea4f299bdc60a6cc225769000331e6f&tab
Mandatum Life	http://www.mandatumlife.fi/public/sbd/hs.nsf/putket/yritystietoa?opendocument&level=2&open=11&page=51a62d5a9581e5b3c22576350029400a&tab=4 http://www.mandatumlife.fi/public/sbd/hs.nsf/sivut/254f508a95f143c0c22576c7005f4f5d
Nordea Henkivakuutus	http://www.nordea.fi/sitemod/upload/root/fi_org/appx/fin/hen/selekta/pdf/Kohtuusperiaate_230908.pdf
OP-Henkivakuutus	https://www.op.fi/media/liitteet?cid=151042774&srcpl=4
Henki-Fennia	http://www.fennia.fi/OikeudellistaTietoa/OikeudellistaTietoaKohtuusperiaate.htm http://www.fennia.fi/Popup/HFAsiakashyvitykset.htm

